

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра права Європейського Союзу

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Європейське корпоративне право»
(варіативна)

Рівень вищої освіти – третій освітньо-науковий рівень

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Європейське корпоративне право» для здобувачів у галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо - науковий рівень третій (доктор філософії). Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 21 с.

Розробник

Жуков Ігор Миколайович – доцент кафедри права Європейського Союзу,
кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри права Європейського Союзу
(протокол №12 від 21 травня 2018 р.)

Дата оновлення – протокол № 2 від 15 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ І. В. Яковюк

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни.....	8
3. Вимоги викладача.....	10
4. Контрольні заходи результатів навчання.....	11
5. Самостійна робота, показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів.....	13
6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи здобувачів.....	15

1. Вступ

1.1. Дані про викладача, який викладає навчальну дисципліну:

Жуков Ігор Миколайович, к.ю.н., доцент кафедри права Європейського Союзу. Контактна інформація: zhukov.igor@nulau.edu.uat; 704-92-19.

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні теоретичних і практичних знань у сфері правового регулювання діяльності компаній і корпоративного управління в ЄС; з'ясуванні предмета дисципліни та основних тенденцій розвитку правового регулювання діяльності компаній і корпоративного управління в ЄС на сучасному етапі; формуванні фахових знань з ключових елементів транскордонних корпоративних відносин і практичних навичок їх застосування у нормотворчій та правозастосовній діяльності.

Завданнями дисципліни є:

- опанування здобувачами необхідних теоретичних положень, що розкривають сутність і особливості джерел права компаній і корпоративного управління в ЄС;
- освоєння нормативного матеріалу, що є результатом правотворчої діяльності інститутів та органів ЄС а також тих правил поведінки, що формуються у процесі співробітництва ЄС;
- ознайомлення з процесом формування і функціонування інститутів Європейського Союзу, практикою Суду ЄС;
- здійснення аналізу положень установчих договорів ЄС, актів вторинного права ЄС, рішень Суду ЄС для визначення і деталізації ключових понять, які регулюють корпоративні відносини;
- розвиток у здобувачів навичок самостійного аналізу й оцінки норм та правозастосовної практики в сфері правового регулювання компаній і корпоративного управління в ЄС;
- ознайомлення здобувачів з формами заснування компаній за правом ЄС, розуміти порядок реєстрації, реорганізації та ліквідації компаній за правом ЄС;
- ознайомлення здобувачів з методологією отримання інформації щодо різноманітних аспектів права Європейського Союзу, у тому числі знати та розуміти тенденції розвитку правового регулювання компаній і корпоративного права ЄС.

1.3. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми

Навчальна дисципліна належить до циклу навчальних дисциплін за вибором здобувача.

Пререквізити: Для вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен мати знання з навчальних дисциплін: **Форми (джерела) права**

Постреквізити: Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні навчальних дисциплін: **Проблеми Корпоративного права.**

1.4. Опис навчальної дисципліни:

- кількість кредитів ЄКТС – 7;
- загальна кількість годин – 210;
- термін викладання – 3 семестр.

1.5. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН 2. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН 3. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

РН 4. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

РН 5. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

РН 6. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

РН 7. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

РН 8. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

РН 9. Надавати консультації щодо можливості застосування джерел права у правозастосовчій практиці України.

РН 10. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

Навчальна дисципліна забезпечує формування здобувачами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-науковою програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, формування критичного наукового світогляду, застосування системного підходу в наукових дослідженнях на рівні доктора філософії.

ЗК-2. Здатність продукувати нові ідеї (креативність), обґрунтовувати та відстоювати їх.

ЗК-3. Здатність до пошуку, систематизації, критичного аналізу, оброблення, оцінки та синтезу інформації з різних джерел, володіння на достатньому рівні інформаційно-комунікаційними технологіями.

ЗК-4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність з урахуванням сучасного стану юридичної науки, уміння використовувати новітні педагогічні методи та прийоми, у тому числі залучення здобувачів освіти до самостійних досліджень та інші інтерактивні методики.

ЗК-5. Здатність до планування, розроблення та реалізації науково-дослідних проектів інноваційного характеру, співпраці зі стейкхолдерами, зацікавленими у реалізації наукового продукту.

ЗК-6. Здатність працювати в команді науковців, розробляти та управляти науковими проектами, уміння комунікувати у різних соціальних сферах.

Фахових компетентностей:

ФКС-1. Здатність до розв'язання комплексних проблем функціонування національного права загалом та певної його галузі зокрема на основі аналізу сучасних та прогнозування нових тенденцій його розвитку.

ФКС-2. Здатність застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи в приватноправових або публічно-правових дослідженнях.

ФКС-3. Здатність здійснювати доктринальне тлумачення норм національного права, моделювати різні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати їх правові наслідки.

ФКС-4. Здатність здійснювати аналіз, узагальнення та оцінку правових позицій Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та Верховного Суду, правозастосовної практики судів та інших органів державної влади, місцевого самоврядування.

ФКС-5. Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, проекти рішень та інших документів органів державної влади та місцевого самоврядування, надавати експертні висновки стосовно таких актів.

ФКС-6. Здатність здійснювати педагогічну діяльність з навчальних дисциплін відповідно до профілю освітньо-наукової підготовки.

ФКС-7. Здатність до презентації результатів наукових досліджень відповідно до профілю освітньо-наукової підготовки з використанням академічної української та іноземної мови.

Програмних результатів навчання:

РНС-1. Визначати наукову проблему в галузі права, формулювати наукові гіпотези, об'єкт і предмет, мету та завдання наукового дослідження.

РНС-2. Демонструвати знання й розуміння сучасної правової системи України загалом і окремих галузей права, зокрема.

РНС-3. Встановлювати відповідність національного законодавства правовим стандартам Європейського Союзу та загальнолюдським цінностям права.

РНС-4. Застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи у наукових розвідках та при апробації результатів досліджень.

РНС-5. Застосовувати комплексні та міждисциплінарні підходи у фундаментальних та прикладних дослідженнях.

РНС-6. Використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних тощо).

РНС-7. Формулювати пропозиції щодо забезпечення високого рівня підготовки проектів законів, інших нормативно-правових актів та актів застосування права.

РНС-8. Здійснювати діяльність з впровадження результатів науково-дослідних розробок у систему національного законодавства та практику нормотворчих і правозастосовних органів.

РНС-9. Здійснювати презентацію результатів науково-дослідних розробок з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

РНС-10. Встановлювати загальні закономірності і тенденції розвитку правових явищ, визначати проблеми нормотворення та правозастосування, надавати науково-обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення національної правової системи.

РНС-11. Здійснювати доктринальне тлумачення нормативно-правових актів та інших джерел права в національній правовій системі.

РНС-12. Демонструвати високу педагогічну майстерність, викладати на належному науково-методичному рівні навчальні дисципліни відповідно до профілю освітньо-наукової спеціалізації.

РНС-13. Демонструвати академічну добросовісність, діяти відповідно до вимог Кодексу академічної етики університету.

2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни

2.1. Анотація програми

Модуль 1. Загальні засади регулювання корпоративних відносин в ЄС

Аналізуються історично-правова характеристика зародження корпоративних відносин на території Європи та особливості зародження корпорацій у середні роки. Розкриваються основні поняття корпоративного права (корпорація, корпоративні правовідносини, корпоративне управління) та сутність і моделі корпоративного управління. Особлива увага приділяється способам формування та інструментам гармонізації єдиного корпоративного права у країнах членах ЄС. Характеризується порядок створення компаній за правом ЄС: основні форми організації бізнесу та свобода економічної діяльності компаній за правом ЄС; форми заснування компаній та свобода переміщення компаній в ЄС. Досліджується правова характеристика європейських принципів управління корпораціями: загальні принципи управління та структура і обсяг повноважень органів компаній за правом ЄС.

Модуль 2. Особливості правового регулювання окремих сфер корпоративного права ЄС

Розкривається зміст і призначення інститутів статутного капіталу компаній та фінансової звітності у праві ЄС. Аналізуються німецький і англійський принципи фінансової звітності та міжнародні стандарти фінансової звітності IAS/IFRS і Директиви ЄС про порядок складання фінансової звітності. Характеризується порядок реорганізації компаній у праві ЄС та умови транскордонного співробітництва з реорганізації компаній. Визначаються способи реорганізації компаній, умови контролю за поглинанням компаній та порядок захисту третіх осіб під час реорганізації компанії. Досліджується правова регламентація діяльності наднаціональних компанії у праві ЄС: європейське об'єднання з економічних інтересів (EEIG); європейське товариство (SE); європейський кооператив (SCE); приватне товариство з обмеженою відповідальністю (SUP). Визначаються особливості виконання програми з адаптації корпоративного законодавства України до права ЄС. Правові засади адаптації права України до права ЄС: механізм, етапи, методологія та плани адаптації корпоративного законодавства України.

2.2. Основні модулі навчальної дисципліни

№	Модуль/назва	Кількість кредитів ЄКТС	усього годин	Аудиторні заняття (контактні)				Самостійна робота
				Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Інші види занять	
1	Модуль 1. Загальні засади регулювання корпоративних відносин в ЄС.	2	60	16	16			30
2	Модуль 2. Особливості правової регулювання окремих сфер корпоративного права ЄС.	5	90	14	14			60
Разом		7,0	150	30	30		0	90

3. Вимоги викладача

При вивченні «Європейського корпоративного права» необхідно спиратися на конспект лекцій та рекомендовану літературу; використовувати інші джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів та управлінських явищ.

Здобувачі повинні: регулярно відвідувати заняття; планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал; активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені практичні заняття; здійснювати підготовку тез доповідей, брати участь у конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри та ін.

Обов'язковою вимогою є дотримання норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого».

Викладач може самостійно приймати рішення про «преміювання» відповідних здобувачів додатковими балами за підготовку портфоліо, доповіді і виступ на науковому семінарі або конференції, опублікування наукової роботи, участь у роботі наукових конференцій, олімпіадах, дебатах та інші досягнення, що підтверджують систематичність роботи з освоєння навчальної дисципліни.

Викладач залишає за собою право застосовувати без попереднього попередження різні види поточного контролю (тести, контрольні роботи), які спрямовані для закріплення інформації лекції або глави підручника.

Здобувачі, які за станом здоров'я (за наявності документів, завірених в медичній установі) повністю або на певний час звільнені директором інституту/деканом факультету від відвідування практичних занять, можуть спілкуватися з викладачем дистанційно, насилаючи йому для перевірки доповіді, презентації, портфоліо, наукові статті, тези.

Основними видами навчальних занять є: лекція; практичне та індивідуальне заняття, консультація.

Лекція – основний вид навчальних занять, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Лекція повинна передувати усім названим формам освітнього процесу. Типи лекцій (інформаційна, проблемна, оглядова, лекція-дискусія, лекція-бесіда, презентація) визначаються викладачем. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни.

Практичне заняття – вид навчального заняття, за допомогою якого викладач організовує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачами відповідним чином сформульованих завдань. Практичне заняття включає проведення

попереднього контролю знань, умінь і навичок здобувачів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів, вирішення завдань з їх обговоренням, виконання контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Практичні заняття спрямовані на закріплення і поглиблення знань з основних тем навчальної дисципліни, засвоєння основних понять і категорій науки міжнародного права, залучення здобувачів до активної навчально-дослідної діяльності, формування міжнародно-правового мислення, набуття вмінь самостійно здійснювати аналіз міжнародно-правових звичаїв, міжнародних договорів, односторонніх міжнародно-правових актів держав, резолюцій міжнародних організацій, інших джерел міжнародного права, матеріалів міжнародно-правової практики, національного права України й зарубіжних країн.

Оцінки, отримані здобувачами за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні суми балів поточного контролю з цієї навчальної дисципліни. Відвідування практичних занять є обов'язковим для здобувачів.

З додаткових запитань можна отримати консультацію на кафедрі.

4. Контрольні заходи результатів навчання

Контроль знань у рамках навчальної дисципліни «Європейське корпоративне право» здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи.

4.1. Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль		Самостійна робота	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття			Іспит	
Модуль № 1	Модуль № 2			
max 15	max 15	max 10	max 60	max 100

Формою підсумкового контролю знань з дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за іспит, становить 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої здобувач допускається до іспиту, становить 25 балів.

4.2. Шкала підсумкової оцінки знань здобувачів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Європейське корпоративне право» виставляється у залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34

4.3. Методи педагогічного контролю

Традиційні методи:

– методи усного контролю: індивідуальне опитування, розв’язання практичних завдань тощо;

– методи письмового контролю: розв’язання тестових завдань, контрольні роботи, есе у рамках запропонованих тем тощо.

Інноваційні методи:

– *портфоліо* – це цільова добірка робіт здобувача, яка розкриває його досягнення в навчальній дисципліні протягом періоду її викладання з позиції творчості, самостійної пошукової діяльності в професійній області, виконання навчальних проектів, знаходження нового як в методиці вирішення завдань, так і в навчальній інформації. Підбірка робіт здобувача повинна здійснюватися на основі стандартизованих (в рамках ВНЗ або факультету) підходів за участю самого здобувача. При цьому повинні чітко бути визначені критерії оцінки досягнень, а також ретельно підбиратися свідчення самостійної роботи здобувача. В процесі оцінки здобувача залежно від специфіки дисципліни викладач може використовувати: *портфоліо робіт* (добірка робіт здобувача за період викладання навчальної дисципліни, включаючи його творчі, проектні, дослідницькі та подібні роботи, що показують зміни, що відбулися в його індивідуальному розвитку); *портфоліо документів* (будь-які роботи, що підтверджують у формі документів всі види навчальної діяльності, від результатів участі в «мозковій атаці» до чернеток готових робіт); *портфоліо*

відгуків (включає висновки, рецензії, відгуки, резюме, рекомендаційні листи тощо);

– *кейс-вимірювачі* – це проблемні завдання, що спонукають здобувача до осмислення реальної життєвої ситуації, опис якої одночасно не тільки відображає яку-небудь практичну проблему, але й актуалізує певний комплекс професійних знань, необхідних при вирішенні даної проблеми. Особливістю такої проблеми є відсутність однозначних рішень, що спонукає здобувача шукати шляхи оптимізації підходів, аналізувати методи рішень і аргументувати свій вибір методу. Використання кейс-вимірювачів доцільно лише в завданнях, які мають рішення, що конкурують між собою за ступенем істинності. При розробці кейс-вимірювачів формується модель, що імітує професійну ситуацію. Сукупність таких ситуаційних моделей називають кейсом. Робота здобувача над кейсом може здійснюватися як самостійно, так і у співпраці з іншими здобувачами, із залученням різного роду аргументів і літературних джерел для обґрунтування власних аргументів і вибору оптимального рішення. Перевагою кейс-вимірювачів є їх мотивуюча роль, що спонукає здобувача до формування власних професійних позицій і самостійного набуття знань, формуванню умінь розумової діяльності, розвитку вміння переробляти великі масиви інформації.

– *есе* – засіб, що дозволяє оцінити вміння здобувача письмово викладати сутність поставленої проблеми, самостійно здійснювати її аналіз з використанням концепцій і аналітичного інструментарію відповідної дисципліни, робити висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми;

– *ділова і / або рольова гра* – спільна діяльність групи здобувачів під керівництвом викладача з метою вирішення навчальних і професійно-орієнтованих завдань шляхом ігрового моделювання реальної проблемної ситуації, яка дозволяє оцінювати вміння здобувачів аналізувати і вирішувати типові проблеми;

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, peer review тощо.

5. Самостійна робота, показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів

Самостійна робота здобувачів – це форма організації освітнього процесу, що охоплює різноманітні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності, яка здійснюється під час аудиторних або позааудиторних занять під загальним чи безпосереднім керівництвом викладача.

Зміст самостійної роботи як виду позааудиторної роботи здобувача визначається програмою навчальної дисципліни «Європейське корпоративне право», методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота має сприяти:

1) формуванню системи наукових поглядів на корпоративне управління та корпоративне право, розумінню їх ролі в системі управління бізнес-організаціями, застосуванню набутих знань на практиці;

2) розвитку дослідницьких навичок та здібностей, необхідних для комплексного аналізу корпоративного права ЄС;

3) розвитку та реалізації спроможностей до практичної діяльності за новими економічними спеціальностями;

4) вихованню у здобувачів цілеспрямованості, дисциплінованості, відповідальності, лідерських і вольових якостей.

У процесі роботи здобувач повинен самостійно опрацювати конспекти лекцій, матеріали, викладені в підручниках, навчальних посібниках з міжнародного права, джерела міжнародного і національного права України та зарубіжних країн, міжнародну та національну судову практику відповідно до тем навчальної дисципліни. Також важливе значення має робота з науково-практичними коментарями, монографіями, науковими статтями, іншою науковою і навчально-методичною літературою, рекомендованою викладачем. Методичні матеріали повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку здобувача.

Самостійна робота здобувачів може здійснюватися у таких формах:

- письмове виконання домашніх завдань;
- засвоєння теоретичного матеріалу за темами практичних занять;
- доопрацювання матеріалів лекцій;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової літератури;
- розробка кейсів;
- есе за вузькоспеціальною проблематикою;
- створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
- написання рефератів, доповідей та їх презентація;
- підготовка та опублікування наукових статей, тез наукових доповідей;
- участь у науково-практичних конференціях;
- складання бібліографії за відповідною темою;
- узагальнення судової практики;
- коментування джерел права Європейського Союзу;
- інші форми роботи.

Вибір здобувачем видів самостійної роботи здійснюється за його інтересами та узгоджується з викладачем, який забезпечує організацію, контроль та оцінку якості виконання відповідної роботи.

Навчальний матеріал, який згідно із робочим навчальним планом має бути засвоєний здобувачами в процесі самостійної роботи, вноситься в суму балів поточного контролю разом із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів: виступи на практичних заняттях; підготовка доповіді з проблемних питань корпоративного права; участь в активних формах навчання на практичних заняттях; розроблення тематичних презентацій і кейсів із питань корпоративного управління; участь у роботі наукового гуртка кафедри; публікація тез доповідей та участь у наукових конференціях; написання наукових статей і рефератів за ініціативи здобувачів; відпрацювання тем пропущених практичних занять; інші здобутки у сфері вивчення корпоративного права ЄС, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи здобувачів

Основна література

Нормативно-правові акти:

Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. Дата оновлення: 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 03.09.2019).

Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № №18 -22. Ст. 144. Дата оновлення: 06.01. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6> (дата звернення: 03.09.2019).

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № № 40-44. Ст. 356. Дата оновлення: 28.02. 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 03.09.2019).

Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу від 15.04.2008 р. URL: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%206655%202008%20INIT> (дата звернення: 03.09.2019).

Перша директива 2009/101/ЄС від 16.09.2009 р. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009L0101&rid=1> (Змінена Директивою (ЄС) 2017/1132 від 14.06.2017 р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32017L1132> (дата звернення: 03.09.2019).

Друга директива Ради 77/91/ЄЕС від 13.12.1976 р. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31977L0091&rid=1> (Змінена Директивою 2012/30 EU від 25.10.2012р., яка змінена Директивою (ЄС) 2017/1132 від 14.06.2017р.) (дата звернення: 03.09.2019).

Третя директива Ради 78/855/ЄЕС від 9.10.1978 р. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31978L0855&rid=2>

(Змінена Директивою 2011/35 / EU від 05.04.2011р., яка змінена Директивою (EC) 2017/1132 від 14.06.2017р.). (дата звернення: 03.09.2019).

Четверта директива Ради 78/660/ЄЕС від 25.07.1978 р. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31978L0660&rid=2>
(Змінена Директивою 2013/34 / EU від 26.06.2013 р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02013L0034-20141211>) (дата звернення: 03.09.2019).

Шоста директива Ради 82/891/ЄЕС від 17.12.1982 р. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31982L0891&rid=1>
(Змінена Директивою (EC) 2017/1132 від 14.06.2017 р.) (дата звернення: 03.09.2019).

Сьома директива Ради 83/349/ЄС від 13.06.1983 р. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31983L0349&rid=2>
(Змінена Директивою 2013/34/ЄС від 26.06.2013 р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02013L0034-20141211>) (дата звернення: 03.09.2019).

Восьма директива Ради 84/253/ЄЕС від 10.04.1984 р. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31984L0253&rid=1>
(змінена Директивою 2006/43 / EC від 17.05.2006 р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02006L0043-20140616>) (дата звернення: 03.09.2019).

Десята директива Європейського парламенту і Ради 2005/56/ЄС від 26.10.2005р. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32005L0056&rid=1> (Змінена Директивою 2017/1132 від 14.06.2017р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02017L1132-20190731>) (дата звернення: 03.09.2019).

Одинадцята директива Ради 89/666/ЄЕС від 21.12.1989 р. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31989L0666&rid=2>
(Змінена Директивою (EC) 2017/1132 від 14.06.2017р.) (дата звернення: 03.09.2019).

Дванадцята директива Ради 89/667/ЄЕС від 21.12.1989 р. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31989L0667&rid=2>
(Змінена Директивою 2009/102/EC від 16.09.2009 р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0102-20130701>) (дата звернення: 03.09.2019).

Тринадцята директива Європейського парламенту та Ради 2004/25/ЄС від 21.04.2004 р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1568327978030&uri=CELEX:02004L0025-20140702> (дата звернення: 03.09.2019).

Директива Ради 2001/86/ЄС від 08.10.2001 р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2001/86/oj> (дата звернення: 03.09.2019).

Директива Ради 2003/72/ЄС від 22.07.2003 р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1568328131108&uri=CELEX:32003L0072> (дата звернення: 03.09.2019).

Розпорядження Ради (ЄС) №1435/2003 від 22.07.2003р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1568328232904&uri=CELEX:02003R1435-20030821> (дата звернення: 03.09.2019).

Розпорядження Ради (ЄС) №2137/85 від 25.07.1985 р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1568328288588&uri=CELEX:31985R2137> (дата звернення: 03.09.2019).

Розпорядження Ради №2157/2001 від 08.10.2001 р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1568328361025&uri=CELEX:02001R2157-20130701> (дата звернення: 03.09.2019).

Рішення Європейського Суду C-107/83 Klopp [1983] ECR 2971. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61983CJ0107> (дата звернення: 03.09.2019).

Рішення Європейського Суду C-143/87 Stanton [1988] ECR 3877. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61987CJ0143> (дата звернення: 03.09.2019).

Рішення Європейського Суду C-19/92 Kraus [1993] ECR I-1663. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61992CJ0019> (дата звернення: 03.09.2019).

Рішення Європейського Суду C-2/74 Reyners [1974] ECR 631. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61974CJ0002> (дата звернення: 03.09.2019).

Рішення Європейського Суду C-212/97 Centros Ltd [1999] ECR I-1459. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61997CJ0212> (дата звернення: 03.09.2019).

Рішення Європейського Суду C-264/96 ICI [1998] ECR I-0000. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61996CJ0264> (дата звернення: 03.09.2019).

Рішення Європейського Суду C-55/94 Gebhard [1995] ECR I-4165. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61994CJ0055> (дата звернення: 03.09.2019).

Рішення Європейського Суду C-70/95 Sodemare [1997] ECR I-3395. URL:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61995CJ0070>

(дата звернення: 03.09.2019).

Рішення Європейського Суду C-81/87 Daily Mail [1988] ECR 5483. URL:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61987CJ0081>

(дата звернення: 03.09.2019).

Підручники

Агеев А. Б. Акционерное законодательство Швейцарии. Постатейный комментарий. Москва: Статут, 2005. 237 с.

Белов В. А. Корпоративное право. Актуальные проблемы теории и практики. Москва: Юрайт, 2009. 678 с.

Блюмгардт А. Модели корпоративного управления. Київ: Наукова думка, 2003. 159с.

Вінник О. М. Публічні та приватні інтереси в господарських товариствах: проблеми правового забезпечення. Монографія. Київ: Атіка, 2003. 352 с.

Європейське право: право Європейського Союзу: підручник: у чотирьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. Київ: Ін Юре, 2015-2016.

Гущин В. В. Корпоративное право: учебник. Москва: Эксмо, 2009. 624 с.

Дубовицкая Є. А. Европейское корпоративное право: Свобода перемещения компаний в Европейском сообществе. Москва: 2-е издание; Wolters Kluwer. Russia, 2008. 304с.

Європейський Союз. Путеводитель / под ред. Ю. А.Борко, О. В. Буториной. Москва, 1998.

Європейський Союз: прошле, настоящее, будущее. Документы Европейского Союза. Том 1. Договоры, учреждающие Европейские сообщества. Москва, 1994.

Європейское право: Учебник для вузов / Под общ. ред. д.ю.н., проф. Л. М. Энтина. Москва: Норма, 2004. С. 34-95.

Задихайло Д. В., Кібенко О. Р., Назарова Г. В. Корпоративне управління / Д. В. Задихайло та ін. Харків: Еспада, 2003. 688 с.

Калашников Г. О. Слияние и поглощение компаний по праву Европейского Союза. Москва: Международные отношения, 2007. 264 с.

Кашанина Т. В. Корпоративное право (Право хозяйственных товариществ и обществ). Учебник для вузов. Москва: Издательская группа НОРМА-ИНФРА М, 1999. С. 7-45.

Кібенко О. Р. Європейське корпоративне право на етапі фундаментальної реформи: перспективи використання європейського законодавчого досвіду у правовому полі України: монографія. Харків: Страйд, 2005. 432 с.

Кібенко О., Пендак Сарбах А. Право товариств (company law): порівняльно-правовий аналіз acquis Європейського Союзу та законодавства

України. / упоряд. Г. Друзенко, за наук. ред. О. Кібенко. Київ: Видавнича організація «Юстиніан», 2006. 496 с.

Корпоративне управління: монографія / За ред. проф. Спасибо-Фатєєвої. Харків: Право, 2007. 500с.

Корпоративне право України та інших європейських країн: порівняльно-правова характеристика : збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції, 26-27 вересня 2014 року / [редакційна колегія : В. В. Луць, О. Д. Крупчан, В. А. Васильєва]; Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, Юридичний інститут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ : [б.в.], 2014. 231 с.

Корпоративне право Польщі та України: монографія / Васильєва В. А., Гербет Анджей, Ковалишин О.Р. [та.ін.]; за ред. проф. В.А.Васильєвої. Івано-Франківськ, 2016. 377с.

Кох Х., Магнус У., Винклер фон Моренфельс П. Международное частное право и сравнительное правоведение. Москва, 2001.

Красько И. Е. Корпоративное право: избранные статьи. Київ: Юстиніан, 2004. 63 с.

Право Європейського Союзу: підруч. / за ред. В. І. Муравйова. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 704 с.

Право Європейського Союзу: підручн. / За ред. Р. А. Петрова. 7-ге вид. Київ: Істина, 2017. 384 с.

Право Європейського Союзу: підруч.: з урахуванням змін, внесених Лісабон. договором 2007 р. / М. Р. Аракелян, М. Д. Василенко; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса: Фенікс, 2012. 386с.

Федчук В. Д. «De facto зависимость de jure независимых юридических лиц: проникновение за корпоративный занавес в праве ведущих зарубежных стран». Москва: Волтерс Клувер, 2008. 400с.

Навчальні посібники

Корпоративне право: навчальний посібник / О. В. Гарагонич, С. М. Грудницька, Л. М. Дорошенко [та ін.]; за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. 2-е вид., випр. і доп. Київ: Видавничий дім «Артек», 2018. 400 с.

Кузьмін О. Є. Корпоративне управління: навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, Л. І. Чернобай, А. О. Босак та ін.; За ред. О. Є. Кузьміна; Нац. ун-т «Львівська політехніка». Львів, 2004. 168 с.

Корпоративне право ЄС: навч. посіб. / Т. В. Шашихіна, О. М. Бірюков, А. Г. Бобкова, О. С. Янкова. Київ: ІМВ КНУ імені Тараса Шевченка, 2004. 169 с.

Рудинская Е. В. Корпоративный менеджмент: учебное пособие / Е. В. Рудинская, С. А. Яромич. Київ: КНТ : Эльга-Н, 2008. 413 с.

Репецький В. М. Корпоративне право Європейського Союзу та України : навчальний посібник для студентів галузі знань 0304 «Право» спеціальності 8.03040101 «Правознавство» (для денної та заочної форм навчання) / В. М. Репецький, Я. І. Музика, С. О. Граб; Укоопспілка, Львівська комерційна академія. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2014. 275 с.

Корпоративне право ЄС: навч. посіб. / Т. В. Шашихіна [та ін.]; Програма Тасіс Європейського Союзу в Україні, Проект «Правничі студії в Україні: Київ та окремі регіони». Київ: ІМВ КНУ ім. Тараса Шевченка, 2004. 170с.

Додаткова література

Статті

Лукач І. Історія становлення корпоративного права в європейських країнах континентальної системи права. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2013. № 91. С. 42-45.

Лукач І. Історія становлення корпоративного права в Англії та США. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2010. Вип. 83. С. 43-46.

Юмашев Ю. М. Основные тенденции развития акционерного права ЕС. *Государство и право*. 1992. № 6. С. 116-124.

Спасибо-Фатеева І. Вчення про корпоративні права і цивілістична доктрина. *Право України*. 2014. № 6. С. 84-92.

Харитоновна О. Дослідження проблем корпоративного права. *Право України*. 2014. № 6. С. 93-101.

Інтернет-ресурси:

Офіційний сайт ЄС. URL: <http://europa.eu.int> (дата звернення: 03.09.2019).

Європейський парламент. URL: <https://www.europarl.europa.eu/portal/en> (дата звернення: 03.09.2019).

Рада ЄС. URL: www.consilium.europa.eu (дата звернення: 03.09.2019).

Європейська комісія. URL: ec.europa.eu (дата звернення: 03.09.2019).

Суд ЄС. URL: <http://curia.europa.eu/> (дата звернення: 03.09.2019).

Європейська Рахункова палата. URL: eca.europa.eu (дата звернення: 03.09.2019).

Європейський Центральний Банк. URL: www.ecb.int (дата звернення: 03.09.2019).

Інформація про законодавчий процес на офіційному сайті ЄС. URL: http://europa.eu/eu-law/decision-making/procedures/index_en.htm (дата звернення: 03.09.2019).

База даних законодавства ЄС. URL: <http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційна платформа для громадськості, яка хоче в'язати участь у законодавчому процесі ЄС. URL: http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_en.htm (дата звернення: 03.09.2019).

Центр офіційної документації ЄС. URL: publications.europa.eu (дата звернення: 03.09.2019).

Каталоги. URL: www.europa.eu.int/libraries (дата звернення: 03.09.2019).

Європейський простір. URL: <http://eu.prostir.ua/> (дата звернення: 03.09.2019).

Історичні архіви ЄС. URL: <http://www.iue.it/ECArchives/EN/Eurhistar.shtml> (дата звернення: 03.09.2019).

Європейська служба зовнішньої дії. URL: <http://www.eeas.europa.eu/> (дата звернення: 03.09.2019).

Представництво ЄС в Україні. URL: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm (дата звернення: 03.09.2019).

Бюлетень представництва ЄС в Україні. URL: <http://euukrainecoop.net/> (дата звернення: 03.09.2019).

Європейська інтеграція / Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246396130&cat_id=223223535 (дата звернення: 03.09.2019).

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергетики та їх державами-членами, з іншої сторони, 2014 р. URL: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=248387631&cat_id=223223535 (дата звернення: 03.09.2019).

Виконання Угоди про асоціацію Україною. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3fart_id=247749544&cat_id=247749488 (дата звернення: 03.09.2019).

Адаптація законодавства України до норм права ЄС. URL: https://minjust.gov.ua/azu_es (дата звернення: 03.09.2019).

Акти *acquis communautaire*, перекладені на українську мову. URL: <https://minjust.gov.ua/acquis-communautaire> (дата звернення: 03.09.2019).